

sarastia

Automaattinen raportointi

Kokemuksia Kuntatietoraportoinnin testaamisesta,
havaintoja ja vaihtoehtoja toteuttamiseen

2021

Erityisasiantuntija
Tuula Hämäläinen
Sarastia Oy

Kuntatietoraportoinnin kuutiomalli – raportoinnin kivijalka

- Kuution raportointielementit

- JHS tili
- Palveluluokka
- Sektori

- Tililuettelo – JHS tili

- Raportointitaso
- Johon organisaation omat tarkemmat tilit kytetään=kirjanpidon lähdejärjestelmän tarkemmat tilit kohdistetaan kaikki johonkin JHS tiliin

- Palveluluokka

- Ei ole sama kuin tehtäväluokka
- Tarkempi taso kuin tehtäväluokka
- Ei kuitenkaan tarkin taso palveluista

- Sektori

- Ei ole vain kunnat, kuntayhtymät ja valtio
- Laajempi kuten

	x0	Ei soveltuva / Kaikki vastapuolet
	x00	Sisäiset
	x01	Ulkoiset
S1	S1	Koko kansantalous
S11	S11	Yritykset
S111	S111	Yritykset pl. asuntoyhteisöt
S11101	S11101	Julkiset yritykset pl. asuntoyhteisöt
S11102	S11102	Yksityiset kotimaiset yritykset pl. asuntoyhteisöt
S11103	S11103	Ulkomaisomisteiset yritykset pl. asuntoyhteisöt

Kokemuksia Kuntatietoraportoinnin testaamisesta

- Tililuettelo
 - JHS tili
 - Helppo ymmärtää, joskin edelleen herättää kysymyksiä, voiko organisaation tilit olla pitempiä ja tarkempia
 - Raportoinnin taso – 4 merkkiä pitkä – hierakinen – asetuksella annettu kunnan ja ky tase-tulos-rahoituslaskelmakaavat
 - Myös liikelaitos
 - Organisaation/lähdejärjestelmän tilit ohjataan raportoitumaan JHS tilillä
 - Tilimuutoksia lähdejärjestelmään – normaalia muutoinkin vuosittain
 - Helpohko ja looginen muutos
 - Havaintoja liikelaitoksen tilit versus kunnan esim. KKNR – mutta ei muuta

Kokemuksia Kuntatietoportoinnin testaamisesta

- Sektoriluokitus - sektorilaajennus

Tilastokeskuksen
Ylläpitämä
- hierakinen
- tarkin taso y-tunnus

	x0	Ei soveltuva / Kaikki vastapuolet
	x00	Sisäiset
	x01	Ulkoiset
\$1	\$1	Koko kansantalous
\$11	\$11	Yritykset
\$111	\$111	Yritykset pl. asuntoyhteisöt
\$11101	\$11101	Julkiset yritykset pl. asuntoyhteisöt
\$11102	\$11102	Yksityiset kotimaiset yritykset pl. asuntoyhteisöt
\$11103	\$11103	Ulkomaisomisteiset yritykset pl. asuntoyhteisöt

Lähdejärjestelmien
omat sektorikoodit ja
niiden laajennus

Koko kansantalous (ulkoiset)	xxx6999	Erittelemätön sektori
Yritykset		
Yritykset pl. asuntoyhteisöt		
	xxx6101	Julkiset yritykset pl. asuntoyhteisöt
	xxx6102	Yksityiset kotimaiset yritykset pl. asuntoyhteisöt
	xxx6103	Ulkomaisomisteiset yritykset pl. asuntoyhteisöt
Asuntoyhteisöt		
Asunto-osakeyhtiöt		
	xxx6111	Asunto-osakeyhtiöt, julkiset
	xxx6112	Asunto-osakeyhtiöt, yksityiset kotimaiset
	xxx6113	Asunto-osakeyhtiöt, ulkomaisomisteiset
Muut asuntoyhteisöt		
	xxx6121	Muut asuntoyhteisöt, julkiset
	xxx6122	Muut asuntoyhteisöt, yksityiset kotimaiset
	xxx6123	Muut asuntoyhteisöt, ulkomaisomisteiset

Y-tunnus
laskentatunnisteen
osaksi
tapahtumariville

0101138-5	TIETO OYJ	62	\$11102
0101141-4	KIINTEISTÖ OY TIISTINHOVI	68	\$11102
0101147-3	TILI-FAVORINIT OY	69	\$11102
0101152-9	DUOCON OY	71	\$11102
0101155-3	TOIMISTOKESKUS OY - BYRÅCENTRUM AB	68	\$11102

Havainnot Kuntatietoraportoinnin testaamisesta

- Lähdejärjestelmien vaatimat muutokset
 - Sektorimuutos
 - Selkeä, mutta laaja
 - Osa muutoksista voitu tehdä itse palvelukeskuksessa
 - Paljon huomioitavaa ja aikataulutettavaa kuitenkin
 - Keinoykkärit?
 - ulkolaiset
 - Sektoriaaliset massakorjaukset
 - Alkusaldot
 - Tilastokeskuksen sektoriluokituksen ylläpitotapa
 - Hierarkiat
 - Y-tunnukset
 - Useita eri tiedostoja (nyt)
 - Api rajapinta valmistunut hitaasti
 - Puuttuvat y-tunnukset

Havainnot Kuntatietoraportoinnin testaamisesta

- **Palveluluokitus**

- Vaatii perehtymistä kunnissa ja kuntayhtymissä
- Vaatii tietosisällön haltuunottoa – haasteellista
- Ennakko odotus, että olisi ollut tekninen muutos, jonka voi ulkoistaa – ei ollutkaan
- Vaatinut laskentatunnisterakenteen miettimistä
- Vaatinut uudelleen kohdistusten miettimistä paljon tarkemmin kuin aiemmin – erityisesti ky
 - Tukipalvelu
 - Sisäinen laskutus
 - Vyörytys
 - Keskinäinen kaupankäynti
 - Erottaminen vaikeaa mikä on mitäkin
 - Säännöt ja automatiikka
 - Ja vielä tapahtumat kirjanpitoon – nyt olleet tilastossa, mutta ei välttämättä kirjanpidossa
- Vaativin osuus kunnille ja kuntayhtymille

Havainnot Kuntatietoraportoinnin testaamisesta

- Raportoinnin tietomalli
 - Datamallin lataus ja tulkkaus
 - Tietomalliin perehtyminen helpompaa, jos ehtii perehtyä edes vähän raportoinnin vaatimukseen, jos ymmärtää tietosisällön mitä pitää raportoida
 - Koodari tuntee loppujen lopuksi huonosti substanssia
 - Perehtyminen vie yllättävän paljon aikaa koodareilta – XBRL ei tuttu
 - Versiot
 - Muutoksien yksilöinti hankkeen, pilotointien, testauksen ja käyttöönoton aikana – vaikea tunnistaa mikä muuttunut
 - Ylläpitomalli ei ole ollut hankkeen, pilotoinnin, käyttöönoton aikana vielä selkeä
 - Raportointikokonaisuuksia paljon
 - Osakokonaisuuksia paljon
 - Hierarkioita paljon
 - Samassa raportointikokonaisuudessa ja osakokonaisuudessa useita hierarkioita
 - Kaikkien raportointikokonaisuuksien fyysinen tietomalli ei ole samanlainen – esim. TOLT

Havainnot Kuntatietoraportoinnin testaamisesta

- Raportoinnin tietomalli
 - Palveluväylän käyttöönotto
 - Haasteellinen prosessi
 - Sertifikaattien valvonta ja voimassa pito
 - Liittymät
 - Tiedonsiirrot suunnittelu, käyttöönotto ja ylläpitoon siirto – vaiheessa
 - Automatisointi kesken
- Koko raportoinnin laajuuden ja teknisen toteutuksen laajuuden käsittäminen ei helppoa
 - Vaikuttanut erityisesti aikataulutukseen ja resurssointiin
 - Resurssoinnin suunnitteluun ja kohdistamiseen

Havainnot Kuntatietoraportoinnin testaamisesta

- Kunnat – ky
 - Perehtyminen
 - Aikataulu
 - Ohjeiden hajanaisuus
 - Koko ajan keskitetään ohjeistusta Valtiokonttoriin, mutta siitä huolimatta sitä ei helposti löydetä
- Palvelukeskus
 - Tekninen toteutuksen näkökulmasta
 - Ohjeet hajanaisia – tulee sekava vaikutelma
 - Tietomalli haasteellinen
 - Logiikasta kiinni saaminen ei ole helppoa
 - XBRL ei ole ennestään tuttu asiantuntijoille

Käyttöoikeudet

- Anotaan nyt Valtiokonttorilta
- Valtiokonttorin Hyväksyntäpalvelun käyttöoikeudet siirtymässä suomi.fi valtuuttamiseksi
 - Katso lakkaa 1.1.2021
 - Ajankohta huolettaa – milloin tapahtuu ensi vuonna
 - Valtiokonttorin käyttöoikeudet eivät kopioitu suomi.fi oikeuksiksi
 - Valtuuttamisprosessi aikaa vievä – Katso lakkaamisen osalta lienee hoidossa
 - Ei välttämättä vielä huomioitu tätä ”Kuntatalouden tietojen raportointi” ja ”Kuntatalouden tietojen kommentointi” – roolia kaikille, jotka sitä Kuntatietoraportoinnin yhteydessä tarvitsevat
 - Suomi.fi valtuuttaminen hidas prosessi – valtuutuksen saaminen kestää 2-3 viikkoa (vaiheittain?)
 - Organisaation valtuuttaminen 2-3 viikkoa, jotta valtuus näkyy suomi.fi palvelussa (kunta/ky valtuuttaa esim. Sarastian)
 - Organisaatiossa valtuuttaminen 2-3 viikkoa, jotta valtuus näkyy suomi.fi palvelussa
 - Organisaation valtuuttaja valtuuttaa muut 2-3 viikkoa, jotta valtuus näkyy suomi.fi palvelussa
 - Voi kestää viikkoja, että valtuus kunnossa
 - Kiinnitettävä projekteissa huomioita, että oikeilla ihmisillä valtuudet 1/2021 ilmoittamista varten ja suomi.fi voimassa oikeilla henkilöillä kevään 2021 kuluessa

TOLT Tytär yhteisöt, osakkuusyhteisöt, liikelaitokset ja taseyksiköt

- Erilainen tekninen toteutus
- Ohjeet olivat aluksi hajallaan useissa eri kohdissa
- Erilaiset kenttävaatimukset kuin muissa raportointikonaisuuksissa esim. liikelaitoksen päättymispäivän voi jättää tyhjäksi, vaikka pakollinen kenttä
- Testattu asiakkaan puolesta (esim. Sarastia) – havainnot raportoitu Valtiokonttorille
- Valtiokonttori toteutti hyvän oman, erillisen ohjevideon
 - Liikelaitoksen ja taseyksikön tunnus mietittävä ja sovittava mitä käytetään
- Nyt voidaan pyytää asiakkaita toimittamaan aineisto

KKNR Kuntien ja kuntayhtymien neljännesvuosiraportointi

- Tarkat testausohjeet aika myöhään (17.9.2020)
 - Keskustelua käyty kyllä pitkään
- Testausaineiston laajuus
 - Normaalisti järjestelmämuutosten testiaineistot eivät ole näin laajoja kuin nyt edellytetään
 - Tapahtumakirjauksia muodostuu vasta 1.1.2021 alkaen
 - Järjestelmämuutokset ovat käytössä tapahtumilla 1.1.2021 alkaen
- Validointihavaintojen määrä olisi hyvä ilmoittaa Valtiokonttorin ohjeistuksessa jo annettujen testausohjeiden lisäksi
 - Motivoisi kaikkia tahoja testauksen suunnittelussa, testauksessa ja raportoinnissa

KLTR Kunnan ja kuntayhtymän liikelaitoksen ja vesihuollon taseyksikön toteumaraportointi

- Tarkat testausohjeet aika myöhään (17.9.2020)
- Testausaineistojen laajuus
 - Tapahtumakirjaukset tehdään vasta 1.1.2021 jälkeen uusilla laajemmilla laskentatunnisteilla mm. sektoritieto
 - Normaalisti testausaineisto ei järjestelmämuutoksissa ole näin laaja
- Validointihavaintojen määrä olisi hyvä ilmoittaa Valtiokonttorin ohjeistuksessa jo annettujen testausohjeiden lisäksi
 - Motivoisi kaikkia tahoja testauksen suunnittelussa, testauksessa ja raportoinnissa

Vaihtoehtoja toteuttamiseen

- Sektoriluokitus
 - Hyvä, että API rajapinta tulossa
 - Robotiikan käyttö avauksissa rekistereissä
 - Robotiikan käyttö oikeellisuustarkistuksissa ja kohdistuksissa
 - Sektorioikaisut kirjanpidossa
 - Tapahtumataso vai summataso
 - YTJ oltava yhdistetty verottajan tarpeet ja tilastokeskuksen tarpeet saman y-tunnuksen alle
 - Tätä on toivottu alusta lähtien ei ole vielä toteutunut
 - Toteutuuko?

Vaihtoehtoja toteuttamiseen

- Palveluluokitus
 - Prosentuaaliset kohdistukset
 - Sote vaativa
 - Ei saada alusta lähtien kuukausittain kohdistuksia riittävän tarkalla tasolla vai saadaanko
 - Tavoite karkeammaksi
 - Qvarttaalitason tarkkuus
 - Vuositasoon tarkkuus
 - Uudelleen kohdistukset
 - Olennaiset kuukausittain – qvarttaaleittain
 - Jos vain vuositaso – kuka selittää sisäisten erien vaihtelut – onko selitykset tyydyttävät

Vaihtoehtoja toteuttamiseen

- Aikataulu
 - Erittäin haastava
 - Hanke kestänyt kauan, mutta tietosisältö ei kuitenkaan tuttu
 - Luultu vain tekniseksi muutokseksi vuosien ajan
 - Ohjeet tarkentuu koko ajan (Aura käsikirja)
 - Kunnat ja ky perehtyminen
 - Toimittajat perehtyminen
 - Palvelukeskukset perehtyminen
 - Konsultit ja koodarit perehtyminen
 - Testaus aika liian lyhyt loppujen lopuksi – ei ole vastaanottopäässä valmista
 - Testauksen laajuusvaatimukset jatkossa oltava selvillä aina, kun muutoksia tai lisäyksiä tulee – miten vahvistetaan Valtiokonttorin kuntatietoraportoinnin ylläpitomalliin?
 - ”Hiekkalaatikko” olisi oltava näin isoissa muutoksissa
 - Onnistuuko jatkossa ”hiekkalaatikon” kautta kehittäminen?
 - Kunnat ja ky odottavat kaikilta tahoilta valmiimpaa kuin pystytään tarjoamaan
 - Tunnistettavat olennaiset tehtävät
 - Raportointiaikataulun mukaan
 - Tyydyttävä olennaiseen, vaikka olennainen vaihtelee asiakkaittain
 - Tyydyttävä siihen, että laatu paranee käyttöönoton edetessä

Vaihtoehtoja toteuttamiseen

- Järjestelmien muutokset
 - Uudet tosite- ja tapahtumalajit, joilla voidaan kohdistaa oikein toteutuneita tapahtumia
 - Esim. ratkaisu sektoriaaliset alkusaldokorjaukset
 - Ulkoisen raportoinnin vaatimusten mukaiset jaksotukset
 - Turvattava organisaation johtamisen raportointi
 - Pystyttävä tuottamaan rinnakkaisia raportteja tähänkin tarpeeseen
 - Investointien taloussuunnittelu ja toteutumaraportointi tarkentuu - automatisoituu tämän muutoksen myötä
- Toteutetaan tämän muutoksen ohella automatiikkaa, jota on odotettu
 - Automatisoidaan uudelleen kohdistuksia
 - Otetaan järjestelmien nykyisiä ominaisuuksia tehokkaampaa käyttöön
 - Automatisoidaan investointien käsittelyä
 - Automatisoidaan ja kehitetään kuukausiraportointia
 - Kehitetään laadullisesti organisaation johtamisen raportointia
- Vaatii
 - Hyvää yhteistyötä kuntien, ky, järjestelmätoimittajien, koodareiden, konsulttien ja palvelukeskusten kanssa sekä sidosryhmien kuntien Valtiokonttorin ja Kuntaliiton kanssa
 - Vaatii kuntien ja ky sitoutumista muutokseen – oman organisaation johdon tuki

Yhteenveto

- Lähdejärjestelmien vaatimat muutokset
 - Sektorimuutos
 - Teoriassa jo olemassa sektoritieto – ei kuitenkaan käytössä laajimmassa mahdollisessa merkityksessä
 - Y-tunnuksia puuttui paljon järjestelmistä – korjattiin
 - Muutos vaikutus ostolaskujen kierrätykseen, reskontraan, tiliöintimalleihin, kierrossa oleviin laskuihin
 - Myyntilaskutus vaikutus laskutusliittymiin, kirjanpitoliihtymiin
 - Maksuliikenne vaikutus automaattitiliöinteihin
 - Palveluluokitus
 - Vaikutus kustannuspaikkojen/tulosyksiköiden perustietoihin vai laskentatunnisteisiin vai hierarkioihin vai kaikkiin
- Raportoinnin tietomalli (datamalli)
 - Hierarkiat raportointikokonaisuudessa
 - Hierarkiat samassa osakokonaisuudessa
 - Riippuvuudet
 - Versioiden hallinta käyttöönoton ajan
 - Ylläpito/Muutosten hallinta
- Aikataulu
 - Datamallin valmistuminen
 - Raportointikokonaisuuksien tietosisällön valmistuminen
 - Aura käsikirjan valmistuminen ja päivittyminen käyttöönoton ajan – eli tähän mennessä
 - Ylläpito

Yhteenveto Kuntatietoraportoinnin laatu

- Myös testauksen laajuusvaatimus oltava tiedossa hyvissä ajoin etukäteen
 - Raportointikokonaisuuskohtaiset Valtiokonttorin Hyväksyntäpalveluun toteutetut validoinnin havaintomäärät kannattaa julkaista niin pian kuin ne ovat selvillä vastaanottopäässä
 - Jopa osaraporttikohtaiset, jos mahdollista
 - Kausikohtaiset ja vuosikohtaiset kohdistukset
 - Vaatiiko jatkossa lisätäsmennystä eri tietotarpeiden näkökulmasta
 - Esim. Tilastokeskuksen tarve vyörytykset kerran vuodessa – herää kysymys entä sisäiset neljännesvuosiraportoinnissa?
 - Onko muilla tietopyytäjillä muita tarpeita?
 - Täsmäohjeita tulossa mm. lomapalkkajaksotuksiin, mutta tarvitaanko myös joihinkin muihin kohdistuksiin tarkennuksia, jotta saavutetaan riittävä laadullinen informaatio mitä tavoitellaan?
- Kaikkien tavoite laadukas, oikea-aikainen raportointi eri tarpeisiin

Kirkasta näkemystä.

Tuula Hämäläinen

tuula.hamalainen@sarastia.fi

www.sarastia.fi